

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/125/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

248/2017. (XI. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. március 18-án előterjesztett **panaszát** a 2017. november 9-én megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a [...] Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedés nem történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a kiskorú fiával szemben történt rendőri intézkedések és mulasztások miatt 2017. március 18-án postai úton terjesztette elő panaszát.

I.

1) A panaszos beadványában előzményként előadta, hogy még 2016. március 12-én a fia a barátnőjével K. város területén egy szórakozóhelyre ment, ahol összetűzésbe került egy személlyel, aki ittas állapotban volt. A panaszos állítása szerint ez a személy valakivel összeverette magát, majd az ő felesége (a továbbiakban: feleség) a Rendőrkapitányságon feljelentette a panaszos akkor 16 éves fiát, mondván, hogy biztosan ő verte meg a férfit. Az ügyészség 2016 októberében megszüntette a büntetőeljárást a panaszos fiával szemben. A feleség ennek ellenére minden nap „börtöntölteleknek” kiabálja a fiút annak középiskolája előtt, illetve más módon megalázza őt az osztálytársak előtt.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A feleség zaklató jellegű magatartása miatt – provokálja is a fiút, hátha megüti őt – a panaszos több ízben fordult a Rendőrkapitánysághoz, hogy segítsenek a probléma megoldásában.

2016 őszén a feleség ismételt találkozott a panaszos fiával, akinek azt mondta, ha nem tudja őt börtönbe juttatni, akkor majd a temetőbe fogja, mert addig nem nyugszik, amíg meg nem öli. A panaszos fia ekkor betelefonált a rendőrségre. K. rendőr – másfél órás várakoztatás után – azt tanácsolta a fiúnak, hogy másnap menjen be a Rendőrkapitányságra az egyik szülőjével és tegye meg a feljelentést a feleség ellen. Másnap a panaszos a fiával együtt bement a rendőrségre, de a rendőr nem fogadta őket, csak három héttel később, amikor is megfenyegette a fiát („ha bármikor rendőrt mer hívni, akkor őrizetbe veszi”).

A feleség azóta is folyamatosan provokálja a panaszos fiát személyesen, és közösségi oldalon keresztül egyaránt. A rendőrség nem segít, „kinevetik őket”. A Családsegítő Központban is jelezte a problémát a panaszos.

2) 2017. március 12-én reggel a feleség megjelent a panaszos háza előtt és a panaszos fiának kiabált („keressen magának egy plasztikai sebészt, mert meg fogja csúfítani”). Akkor a panaszos közölte vele, hogy be fog menni a Rendőrkapitányságra, ahol feljeleníti. A nő azt válaszolta, hogy nyugodtan menjen be, nem fog semmit tenni a rendőrség, mert korábban sem történt semmi.

Másnap, március 13-án reggel a panaszos és a fia bementek a Rendőrkapitányságra. Akkor H. rendőr fogadta őket, akinek elmondták a történeteket, aki azonban azt mondta, hogy a feljelentést nem hajlandó felvenni, oldják meg a problémát, ahogyan akarják. Kinevette őket a rendőr és azt mondta, hogy a rendőrök „nem erre vannak, hogy ilyen esetben bármit is intézkedjenek, és a feljelentést megírják”, illetve „nem azért vannak, hogy bármiféle segítséget nyújtsanak, csak tanácsot adhatnak”. A rendőr a beadvány szerint azt is hozzátette: ha ismét kötekedik a feleség és a panaszos fiának útját állja, akkor a fiú hívhat rendőrt, de csak akkor tehet feljelentést, ha a nő a helyszínre érkező rendőrök előtt is ócsárolja és azt a rendőr „hajlandó lesz tanúsítani”.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrségi dokumentumok alapján megállapítható, hogy a panaszossal szemben a Kisbéri Rendőrkapitányság két rendőre intézkedett: a Bűnügyi Osztály r. főhadnagya és a Rendészeti Osztály c. r. törzsszázlósa.

2) A Rendőrkapitányság r. alezredes vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

a) A panaszos fia és az ittas személy, valamint az ő felesége közötti nézeteltérésekkel kapcsolatban a r. alezredes megállapította, hogy velük szemben több eljárást folytattak le a Rendőrkapitányságon.

Büntetőeljárás volt folyamatban a panaszos fiával szemben az ittas személy sérelmére elkövetett súlyos testi sértés miatt. A T.-i Járási és Nyomozó Ügyészség 2016. szeptember 12-én kelt határozatával a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 190. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján a nyomozást megszüntette, mivel a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése.

2016. szeptember 9-én a panaszos fia bejelentést tett a 112-es segélyhívó számon, miszerint a feleség megtámadta. A központi ügyelet az intézkedő járőrt a helyszínre irányította. A rendőr csak a fiút találta a helyszínen, akit meghallgatott, és felvilágosítást adott neki. Ezt követően a szolgálatirányító utasítására otthonában felkereste a feleséget, aki az esettel kapcsolatban szintén bejelentést tett azzal, hogy a panaszos fia őt megtámadta. A rendőri intézkedésről készült jelentés alapján, a Rendőrkapitányságon szabálysértési előkészítő eljárás indult a panaszos fia és a feleség ellen garázdaság szabálysértés miatt. 2016. szeptember 30-án beidéztek mindkét felet, illetve tanúkat, de a panaszos fia a szabályszerű idézés ellenére a meghallgatáson nem jelent meg (törvényes képviselője orvosi kezelésre hivatkozva kimentette magát). 2016. október 20-án sor került a panaszos fiának (a törvényes képviselője jelenlétében), illetve a feleség meghallgatására. A vallomások egymásnak ellentmondóak voltak, ezért az eljárás alá vont személyeket szembesítették, ami azonban nem vezetett eredményre. 2017. február 13-án az ügyiratot a bíróságra küldték. A T.-i Járásbíróság 2017. március 3-án kelt végzésével a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-ába ütköző garázdaság szabálysértése miatt mindkét eljárás alá vont személyt figyelmeztetésben részesítette. A végzés 2017. március 28-án – a panaszbeadvány beadását követően – jogerőre emelkedett.

A szabálysértési ügy előadója K. c. r. törzsszázlós, aki egyben az intézkedő járőr is volt. A 2016. szeptember 9-én történt bejelentés időpontjában tudomása volt a felek közötti ellentétről. (A c. r. törzsszázlós a jelentésében részletesen felsorolta azokat az ügyeket, amelyekben a panaszos és családtagjai a családi viszályukból kifolyólag érintettként – eljárás alá vont, sértett, tanú minőségben – szerepelnek.)

A rendőr a Szabs. tv. 5. §-ának (1) bekezdése szerint (a szabálysértési hatóság az ügy megítélése szempontjából lényeges körülményeket köteles tisztázni) intézkedett.

b) A panaszos olyan problémával, hogy bejelentésével nem foglalkoznak, nem fordult a Kisbéri Rendőrkapitánysághoz, azonban hosszabb ideje fennálló családi viszályukat a rendelkezésre álló adatok alapján a rendőrség bevonásával igyeksenek megoldani.

c) A panaszos és fia 2017. március 13-án valóban megjelent a Rendőrkapitányságon, ahol H. r. főhadnagy beszélt velük. A rendőri jelentés alapján a panaszosok bejelentése nem igényelt rendőri intézkedést, mivel a rendőr a tudomására hozott cselekménnyel kapcsolatban nem állapított meg jogszabályba ütköző magatartást. A r. főhadnagy a panaszost és a fiát – a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 24. §-ának (1) bekezdése szerint csak felvilágosításban részesítette.

4) A panaszbeadványban név szerint említett K. c. r. törzsszázlós jelentést készített a panaszos panaszával kapcsolatban, amely az alábbi információkat tartalmazza.

a) A rendőr az elmúlt években történt bejelentések miatt foganatosított rendőri intézkedések során, illetőleg az általa lefolytatott szabálysértési előkészítő járáások során ismerte meg a panasszal érintett család több tagját.

A rendőr tudomással bír arról, hogy a családok közötti problémák akkor kezdődtek, amikor a 2013. év végén elhalálozott édesapjuk, aminek következtében a családtagok az örökségen összevesztek. A testvérek egymást több alkalommal feljelentették, amelyek alapján indult eljárásokat minden esetben lefolytatták.

A c. r. törzsszázlós jelentésében felsorolta, hogy a nyilvántartások szerint milyen előkészítő eljárásokat folytattak le, amelyekben az érintett családból részes vagy eljárás alá vont személy volt valaki. (A

panaszos feljelentése alapján szabálysértési előkészítő eljárást rendeltek el ismeretlen személlyel szemben, aki 2016. május hónapban több alkalommal a néhai apósa temetői sírjára kitett virágot eltulajdonította, és azzal 5.000 forint kárt okozott. A Szabs. tv. 177. §-ának (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő tulajdon elleni szabálysértések körébe tartozó lopás szabálysértése elkövetése miatt indult szabálysértési eljárás. Ugyanakkor – szabálysértés hiányában – az eljárást megszüntették. Szabálysértési előkészítő eljárás volt folyamatban továbbá a panaszos fia és a feleség ellen, mivel a két személy 2016. szeptember 9-én 10 óra körüli időben a K. város D. utcájában egymásra kiabáltak, fenyegetően léptek fel, azonban tettlegesség nem történt közöttük. Cselekményükkel megvalósították a Szabs. tv. 170. §-ába ütköző és aszerint minősülő garázdaság szabálysértését. Az eljárás a két eljárás alá vont személy figyelmeztetésével zárult. A panaszos erre a szabálysértési ügyre célzott a panaszbeadványában.)

b) A kérdéses napon a c. r. törzszászlós a Rendőrkapitányság illetékességi területén gépkocsizó járőrszolgálatot látott el egy c. r. törzsőrmesterrel. 10 óra 4 perckor küldés érkezett arról, hogy jelenjenek meg a D. utcában amiatt, hogy a panaszos fiát megtámadta a feleség. 10 óra 39 perckor érkeztek meg a helyszínre, mivel szolgálatuk során nem Kisbér területén tartózkodtak. Ott a bejelentőt meghallgatták és felvilágosították, hogy a törvényes képviselője kíséretében, a Rendőrkapitányságon zaklatás vétsége miatt tehet feljelentést. Ugyanezen a napon a másik fél személyesen megjelent a rendőrkapitányságon, hogy bejelentést tegyen az esettel kapcsolatban: a panaszos fia őt szidalmazta és kiabált feléje. Az esetről rendőri jelentés készült, amely alapján – garázdaság szabálysértése miatt – szabálysértési előkészítő eljárást rendeltek el.

Tekintettel az eltelt időre, a c. r. törzszászlós nem emlékszik rá, hogy mikor kereste őt a panaszos fia személyesen a rendőrségen a feljelentés megtétele miatt. Ő akkor szóban meghallgatta a fiút, és tájékoztatta, hogy a bejelentésről rendőri jelentés készült, és az alapján garázdaság szabálysértése miatt szabálysértési előkészítő eljárást rendeltek el, amelyben meghallgatásra idézni fogja. A meghallgatáson joga van megjelenni az összes eljárás alá vont személynek, és arról értesíteni kell őket. Továbbá a rendőr azt a felvilágosítást adta, hogy amennyiben zaklatás miatt feljelentést kíván tenni, az magánindítványra büntetendő és a feljelentés megtételére 30 nap áll a rendelkezésére. A c. r. törzszászlós a magánindítvánnyal kapcsolatban megadta a kellő felvilágosítást a panaszos fia részére és közölte: amennyiben feljelentést kíván tenni, jelezze a szolgálatirányító parancsnoknak, aki intézkedik annak felvételéről és értesíti a bűnügyi forrányomost.

Az említett második szabálysértési ügyben a meghallgatást megelőzően, a bevezető beszélgetés során tájékoztatta a rendőr a panaszos fiát, miért folyik az eljárás és közölte vele: az nem mentesíti a felelősség alól, hogy ő tett bejelentést, a közösséggel szembenes magatartást ő is megvalósította a rendelkezésre álló adatok alapján. A rendőr felhívta a figyelmét arra is, hogy amennyiben folytatódik az a viselkedés, hogy az utcán L., illetve gyermekei, valamint a panaszos fia vagy hozzátartozói találkoznak a feleséggel vagy családjával, és egymással kiabálnak, és megvalósul a garázdaság, akkor szabálysértési őrizetbe vétel mellett bíróság elé állítást foganatosíthatnak, attól függetlenül, hogy ki tette a bejelentést. Az eljárás során azt kell vizsgálni, hogy ki valósított meg magatartásával szabálysértést vagy bűncselekményt.

Az eljárás befejezését követően az ügyet megküldték a T.-i Járásbíróságra, ahol a bírósági titkár 2017. március 28-án jogerőre emelkedett végzésével figyelmeztetésben részesítette a panaszos fiát és a feleséget is.

c) A meghallgatásokról és rendőri intézkedésről nem készült hang- illetve fényképfelvétel. A rendőr nyilatkozata szerint ugyanakkor minden esetben a hatályos normák szerint intézkedett, nem érzi, hogy bármilyen mulasztást, vagy köteleességszegést követett el.

5) A beadványban név szerint megjelölt r. főhadnagy szintén jelentést készített a Testület felvilágosítás-kérése alapján.

Jelentésében előadta, hogy nem látott el forrónyomos szolgálatot a Rendőrkapitányságon 2017. március 13-án, de a szolgálata ellátása során megjelent az ügyfélváróban egy, az emlékezete szerint erősen középkorúnak kinéző, alacsony, testes asszony (a panaszos), egy nála magasabb, fiatal férfi kíséretében. A szolgálatirányító jelezte, hogy a panaszos egy bűnügyessel akar beszélni, így, mivel a forrónyomos rendőr elfoglalt volt, a r. főhadnagy ment le az ügyfélváróba, ahol a két személyen kívül nem tartózkodott senki.

A panaszos megmondta a nevét, majd közölte, hogy egyik családtagja, akivel valamilyen örökség miatt évek óta haragban áll, pár nappal ezelőtt az utca túloldaláról rákiabált, és arra kéri a rendőrséget, hogy menjenek ki és „intézzék el azt a cigány ku...át”. A r. főhadnagy azt válaszolta, hogy a rendőrségnek nem az a dolga, hogy bárkit is elintézzen. Megkérdezte a panaszoszt, hogy a rokon egyébként mit kiabált neki az út túloldaláról, amire nem válaszolt. Elmondta viszont, hogy előző nap „megint odajött az a ku...a a házamhoz, és bekiabált a kerítésen”, azt azonban nem közölte a rendőrrel, hogy pontosan mit. A panaszos azt is elmondta, hogy a Facebook-on olyan bejegyzéseket tesz közzé a rokona egy kisbéri csoportban, amiben sértegeti őt és a családtagjait. A fiatal férfi (a panaszos fia) odalépett és mutatott a rendőrnek egy érintőképernyős telefonon egy szöveget, amiből egy részletre emlékezett a rendőr: „tik vagytok K. elítjei”, illetve „büszkéek lehettek magatokra”. A szöveget a rendőr emlékezete szerint egy nő tette közzé, azonban abban nem szerepelt semmilyen sértő szó, semmilyen szitkozódás és még csak utalás sem arra, hogy kinek címezte a posztot a megosztó személy (sem név, sem cím nem szerepelt benne).

A rendőr tájékoztatta a panaszoszt arról, hogy a Facebook-on bárki posztot tehet közzé, de az általa bemutatott posztban semmilyen címzett nem található, így azzal jogsértés nem valósult meg. K. c. r. főtörzsszázlós pár pillanatra félrehívta a r. főhadnagyot és tájékoztatta őt arról, hogy ennek a családnak a tagjaival szemben a Rendőrkapitányság rendszeresen eljár családi veszekedések miatt, illetve több esetben folyt ellenük szabálysértési, szabálysértési előkészítő és büntetőeljárás is.

Ezt követően a rendőr egy kis türelmet kért az ügyfélváróban tartózkodó panaszosztól és annak fiától, hogy visszamenjen a bűnügyi osztályra, és az osztályvezetőtől vagy esetlegesen tapasztaltabb rendőrtől megkérdezze: van-e valami előzmény, illetve ilyen esetben tudnak-e valamit tenni, de az osztályvezető éppen megbeszélésen vett részt a kapitányságvezetőnél, így tanácsot, utasítást nem tudott tőle kérni. Ezért a hatályos jogszabályokban utánanézett, hogy a panaszos által előadottak bármilyen jogszabályba ütköznek-e, de mert nem, vissza is ment az ügyfélváróba, és azt a tájékoztatást adta a panaszosnak, hogy a közölt információk alapján nem állapítható meg jogsértés. A panaszos kérdezte, hogy mit tegyen, hogy ez az egész abba maradjon, mire a r. főhadnagy azt válaszolta, hogy amennyiben úgy érzi, hogy szüksége van rendőri jelenlétére, akkor hívja ki a rendőrséget, de az örökség tekintetében – ami miatt haragban van a rokonával – a rokonnal kellene megegyeznie vagy polgári peres úton érvényt szereznie az igényének.

Ezt követően a panaszos és a fia megindult kifelé, majd odaszólt, hogy itt nem foglalkoznak velük, és elhagyta a rendőrkapitányság épületét. Ezt követően a rendőr jelentette az osztályvezetőnek a fentieket szóban, aki azt tudomásul vette.

A beszélgetés során a rendőr olyat nem mondott, hogy „a rendőrség nem hajlandó felvenni a feljelentést”, nem tett olyan kijelentést sem, hogy „legközelebb hívjon rendőrt a panaszos fia, de csak akkor lehet feljelentést, ha a rendőrök előtt is folytatja az ócsárolást a felség és ezt hajlandó lesz a rendőr tanúsítani”.

A r. főhadnagy a panaszosnak az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint („a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonzbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulónak”) adott felvilágosítást a panaszosnak.

A RobotZsaru Neo rendszerben végzett kutatás alapján a r. főhadnagy megállapította, hogy a panaszos fiát egy 2016-os büntetőügyben az ittas személy sérelmére elkövetett súlyos testi sértés bűncselekménye miatt gyanúsítottként hallgatták ki, és a büntetőügyet a K.-i Járási Ügyészség a Be. 190. §-ának (1) bekezdés c) pont I. fordulata alapján (a cselekményt nem a gyanúsított követte el) megszüntette. Egy másik büntetőügyben a panaszos fia sértettként szerepelt a garázdaság és könnyű testi sértés vétsége miatt indult büntetőügyben, ahol viszont az ittas személyt hallgatták ki gyanúsítottként, majd az ügyet vádemelési javaslattal a K.-i Járási Ügyészségnek megküldték. Az ügyészség az eljárást a Be. 190. §-ának a) pontja alapján (a cselekmény nem bűncselekmény) megszüntette.

III.

A Testületnek mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy mely panaszrészek vonatkozásában folytat érdemi vizsgálatot.

Az Rtv. 93. §-a értelmében a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemtől később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni.

A Testület Eljárási Szabályzata 9. §-ának (1) bekezdése megismétli az Rtv. fenti rendelkezését, illetve a (2) bekezdés kimondja, hogy amennyiben a panaszos a fenti határidőt hibáján kívül mulasztotta el, a mulasztás következménye (a panaszbeadvány elutasítása) igazolással orvosolható (igazolási kérelem). Ezt a határidőt a rendőri intézkedéstől kell számítani. Ha azonban a rendőri intézkedés csak később jutott a panaszosnak vagy képviselőjének a tudomására, vagy az előterjesztés akadály csak később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetőleg az akadály megszűnésével veszi kezdetét. A panasz előterjesztésének van azonban egy objektív, jogvesztő határideje: a mulasztástól számított három hónap eltelté után igazolási kérelmet előterjeszteni nem lehet.

A panaszbeadvány szerint a rokona zaklatásai miatt több ízben fordult a Rendőrkapitánysághoz segítségért, többek között 2016 őszén, illetve 2017. március 13-án. A panaszos pontos dátumot nem jelölt meg. A Testület kérte a panaszost beadványának kiegészítésére, azonban ő annak nem tett eleget.

A Testület a panasz-kiegészítés hiányában, az Rtv. és a Testület Eljárási Szabályzatának idézett rendelkezései alapján csak a 2017. március 13-ai rendőri intézkedés jogszerűségét vizsgálta érdemben.

IV.

A panaszos sérelmezte egyrészt, hogy a rendőrségen nem akarták a feljelentést felvenni, másrészt a rendőr által adott felvilágosítást. A beadvány alapján a rendőr hangnemét is sérelmezte a panaszos.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való**

jogát és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt vizsgálta meg, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége a panaszolt esetben.

a) A panaszbeadvány szerint a panaszos és fia bementek a Rendőrkapitányságra, és a panaszos elmondta, hogy egyik rokona zaklató magatartást tanúsít vele és fiával szemben, ami miatt a rendőrség segítségét kéri.

A panaszossal a r. főhadnagy vette fel a kapcsolatot, akinek jelentése szerint a panaszos és családja között hosszabb ideje (örökösödési) vita van, és az egyik rokon kiabált vele az utcán, és a házában is. A rendőr azon kérdésére, hogy mit kiabáltak neki, a panaszos nem válaszolt. A panaszos fia továbbá közösségi oldalon olvasható szöveget (posztot) mutatott a rendőrnek, amely álláspontjuk szerint sértő rájuk nézve. A rendőr, elolvasva a szöveget, közölte, hogy nem valósult meg jogsértés, illetve nem beazonosítható, hogy kinek címezték a szöveget.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. és 2. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, illetve szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében,

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A fenti rendelkezéseket a Szolgálati Szabályzat 8.-9. §-ai az alábbiakkal egészítik ki. A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A Szolgálati Szabályzat 9. §-a szerint továbbá a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A fentiekre vonatkozóan továbbá több jogszabályi rendelkezés is felhívható. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 222. §-ának (1) bekezdése szubszidiárius tényállásként határozza meg a zaklatás bűncselekményét: amennyiben súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, az követi el a bűncselekmény vétségi alakzatát, aki abból a célből, hogy mást megfélemlítsen, vagy más magánéletébe, illetve mindennapi életvitelébe önkényesen beavatkozzon, őt rendszeresen vagy tartósan háborgatja. A Btk. 226. §-a szerint rágalmozást valósít meg az, aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényt állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ. A becsületsértés bűncselekményi, illetve szabálysértési változatát a Btk. 227. § (1) bekezdése (szóbeli becsületsértést követ el, az, aki a Btk. 226. §-ában meghatározottakon kívül mással szemben a) a sértett munkakörének ellátásával, közmegegyezésének teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben vagy b) nagy nyilvánosság előtt a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el), illetve a

Szabs. tv. 180. §-a tartalmazza (becsületsértés szabálysértését követi el az, aki mással szemben a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ vagy egyéb ilyen cselekményt követ el).

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési / bűnügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végeznél a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület tehát csak azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt, hiszen a panaszos (és fia) személyesen tett bejelentésében előadottak felvethették a fent megjelölt valamelyik jogellenes cselekmény – intézkedéshez szükséges, minimális szintű – gyanúját.

A Testület megítélése szerint a panaszos által jogellenesnek vélt cselekmény elkövetésére vonatkozó szóbeli bejelentés bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend védelme érdekében az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A Testület megállapítása szerint az intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület ezt követően abban foglalt állást, hogy a rendőrség mennyiben tett eleget intézkedési kötelezettségének.

A panaszbeadvány alapján a r. főhadnagy nem tett érdemi intézkedést: nem akarta a feljelentést felvenni, illetve azt mondta, ha a panaszos fiával újra kötekedni fog a rokona, akkor hívhat a fiú rendőrt, de csak akkor teheti meg a feljelentést, ha a helyszínre érkező rendőrök előtt is megteszi a rokon és a rendőrök azt tanúsítják.

A rendőrségi dokumentumok egybehangzóak abban, hogy a panaszos és fia, valamint a panaszos más rokonai között számos nézeteltérés volt már, amelyek miatt több eljárás is indult az elmúlt években. A rendőrség előtt tehát nem volt ismeretlen a panaszos és a családja közötti ellentét.

2017. március 13-án a r. főhadnagy nem látott el készenlétes nyomozói feladatot, de a forrónyomos rendőr elfoglaltsága miatt ő került interakcióba a rendőrség épületében megjelent panaszossal és a fiával. A rendőr nyilatkozata szerint a panaszos csak azt közölte, hogy egyik családtagja pár nappal ezelőtt az utca túloldaláról rákiabált, ami miatt a rokon „elintézésére” kérte a panaszos a rendőrt, illetve bekiabált a panaszos kerítésén. A panaszos azt is sérelmezte, hogy egy közösségi portálon rá és családjára nézve sértő megjegyzéseket is tett a rokon.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének 1. mondata kimondja: a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettségét: a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme az Rtv. alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható (az ultima ratio elve alapján), vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége megghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. (A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből

tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.)

A Be. 172. §-ának (1) és (4) bekezdése szól a büntetőfeljelentés alakszerűségéről, pontosabban annak alakszerűtlenségéről. Eszerint a feljelentést írásban vagy szóban lehet (illetve, ha annak megtétele kötelező, kell) megtenni. A feljelentésnek tehát nincsenek alaki előírásai, illetve annyi megkötés van a Be. szerint, hogy a szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni. A feljelentést pedig azonnal nyilvántartásba kell venni. A belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: Nyor.) definiálja is a feljelentés fogalmát. A Nyor. 100. §-a szerint a feljelentés minden olyan, formához nem kötött – a büntetőeljárás megindítására vagy lefolytatására jogosult szerv vagy más hatóság, illetve a bíróság tudomására hozott – közlés, amely meghatározott vagy ismeretlen személy által elkövetett bűncselekmény gyanújára utaló tényállítást, illetve adatot tartalmaz. Tekintettel arra, hogy a Szabs. tv. nem tartalmazza a feljelentés fogalom-meghatározását, ezért a Nyor. 100. §-a szerinti fogalmat a Testület álláspontja szerint – az értelemszerű eltérésekkel – szabálysértési feljelentésre is alkalmazni lehet [ld. például a Testület 394/2015. (X. 22.) számú Állásfoglalását].

A Testület továbbá utal arra is, hogy a panaszosi állítás szerint felmerülő jogsértések vonatkozásában felmerül a magánindítvány kérdése is: a felsorolt bűncselekmények (zaklatás, rágalmozás és becsületsértés) és szabálysértés (becsületsértés) miatti eljárások tekintetében az azokat szankcionáló törvény magánindítvány előterjesztését írja elő.

A Btk. a büntethetőségi akadályok között szabályozza a magánindítvány hiányát [a Btk. 31. §-a szerint az e törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény elkövetője csak magánindítványra büntethető. A Btk. 231. §-a pedig felsorolja azokat az eseteket, amelyek csak magánindítványra büntethetők, kivéve, ha azzal összefüggésben nem magánindítványra büntetendő bűncselekményt is elkövetnek.]

Szabs. tv. 79. §-ának (1) bekezdése értelmében a magánindítványra üldözendő szabálysértés miatt csak a sértett kívánására indítható meg a szabálysértési eljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az eljárás alá vont személy szabálysértési felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Testület az alábbi megállapításokat tette. A rendőr helyesen járt el akkor, amikor végighallgatta a panaszost, majd a tényállást próbálta tisztázni. Az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt azonban a Testület abban már nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, hogy a panaszos közlése megfelelt-e a feljelentés, illetve a magánindítvány – különösebb alakszerűséghez nem kötött – fogalmának, mivel arról a panaszos és a rendőr is másként nyilatkozott. A Testület elfogadta ugyanakkor a rendőrség álláspontját abban a tekintetben, hogy a rendőr felvilágosította a panaszost arról, hogy a polgári jogi viták eldöntése a polgári bíróság hatáskörébe tartozik.

A fentiek alapján a rendőrség egyrészt megfelelően eleget tett az Rtv. 24. §-a szerinti felvilágosítás-adási kötelezettségének, másrészt – a feljelentés / magánindítvány megtétele, illetve a megtétel elutasítása tekintetében – a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelme nem megállapíthatóságáról döntött.

3) A panaszbeadvány szerint a r. főhadnagy azt mondta a panaszosnak, hogy „oldják meg a problémát, ahogy akarják”, illetve a rendőrök „nem erre vannak, hogy ilyen esetekben bármit is intézkedjenek, és a feljelentést megírják”. A panaszos szerint a rendőr kinevette őket.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a rendőr, miután tájékozódott a helyzetről, azt közölte, hogy nem valósult meg semmilyen jogsértés. A beszélgetés során ugyanakkor a rendőr olyat nem mondott, hogy „a rendőrség nem hajlandó felvenni a feljelentést”, illetve, hogy „legközelebb hívjon rendőrt” a panaszos. Az iratokból kiderül az is, hogy más személy a rendőrön, a panaszoson és fián kívül nem volt az ügyfélváróban.

A Testület a panasz ezen része tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekben túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a panaszossal szemben tanúsított rendőri hangnem tekintetében a rendelkezésre álló, egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőröknek a panaszos (és fia) rendőrségen személyesen tett bejelentése nyomán intézkedési kötelezettsége keletkezett, ami által nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga. Az intézkedő rendőr felvilágosítás-adási kötelezettségének részben eleget tett, amely alapján a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült. Az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján ugyanakkor a feljelentés (magánindítvány) megtétele biztosítása tekintetében a tisztességes eljáráshoz való jog

sérelme nem volt megállapítható, továbbá a hangnem tekintetében az emberi méltósághoz való jog sérelme meg nem állapíthatóságáról döntött a Testület.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése értelmében, a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2017. november 9.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSTÜLET